

چکیده

توجه به عوامل فرهنگی و اعتقادی در امر ژئوپلیتیک، حیطة های دیگری از هم‌نشینی جغرافیایی را مطرح کرد. تا پیش از انقلاب اسلامی ایران، دین اسلام را تنها یک ایدئولوژی مذهبی می‌شمردند، اما انقلاب ایران جنبه های بالقوه ی سیاسی آن را به فعلیت درآورد. لذا انقلاب اسلامی توانست اسلام را به عنوان یک پدیده ژئوپلیتیک در جهان مطرح سازد. بالتبع شیعی بودن انقلاب منجر شد تا در این میان تعریف شیعه به عنوان جایگاهی ژئوپلیتیکی در کانون توجه قرار گیرد، چرا که اولین بازتاب های انقلاب ایران به رهبری یک فقیه کانون های شیعی جهان را تحت تأثیر قرار می داد. ولایت مطلقه فقیه یعنی کسی که از دیدگاه اسلام واجد شرایط حکومت است و از نظر علم، تقوا و مدیریت جامعه می تواند حکومت تشکیل دهد، در تدبیر امور جامعه همه اختیارات امام معصوم (علیهم السلام) را خواهد داشت. و هیچ قانونی بدون اجازه او اعتبار و مشروعیت ندارد و هیچ کس بدون اجازه او حق اجرای قوانین را هم نخواهد داشت و تمام شؤون حکومت با اجازه او اداره می شود. موضوع این پژوهش طرح چگونگی اثرگذاری نظریه ولایت فقیه و ژئوپلیتیک شیعه و در پی آن گسترش ژئوپلیتیک شیعه بعد از انقلاب اسلامی ایران و اتفاقاتی که بیشتر متأثر از رهبری دینی و پیروزی انقلاب بود. تشیع به یکی از عوامل مهم و تاثیرگذار دنیای ژئوپلیتیک تبدیل شد. تشکیل یک حکومت دینی با رهبری علمای دینی در کشورهای بزرگ و با اکثریت شیعه هرگز در گذشته روی نداده بود. انقلاب ایران با رهبری و حکومت مبتنی بر ولایت فقیه کانون توجهی برای زنده کردن و رواج دینی شیعیان و حتی در نگاهی کلی تر، هویت دینی مسلمانان پدید آورد و تشیع و اسلام را در قلب حوادث و اخبار جهانی قرار داد و گسترش حوزه نفوذ تشیع را در جهان سرعت بخشیده است که حضور شیعیان در نقاط مهم ژئوپلیتیکی و استراتژیکی به این امر می افزاید و تشیع را به عنوان عاملی که آینده سیاسی جهان به نحوه ی برخورد با آن بستگی دارد. تبیین این تحولات در چارچوب تاثیرگذاری ولایت فقیه بر گسترش ژئوپلیتیک شیعه برای تشکیل حکومت دینی برای سایر کشورها مورد بحث این پژوهش است. این پژوهش به روش توصیفی - تحلیلی و بر پایه داده ها و اطلاعات و تجزیه و تحلیل و نتیجه گیری از منابع کتابخانه ای و الکترونیک استفاده شده است. نتایج حاصل از این پژوهش نشان می دهد که پیروزی انقلاب اسلامی ایران و تشکیل حکومت اسلامی مبتنی بر ولایت فقیه باعث گسترش ژئوپلیتیک شیعه و بیداری روحیه انقلابی در شیعیان و تشکیل جنبش های شیعی در

نقاط مختلف جهان شد. و آموزه های اعتقادی و نظری انقلابی شیعیان بعد از پیروزی انقلاب ایران مجدداً احیا شد. مدل حکومتی انقلاب اسلامی ایران می تواند الگوی حکومتی مناسبی برای کشورهای با اکثریت شیعه باشد و شیعیان آن برای رسیدن به چنین الگوی حکومتی در کشور خود تلاش می کنند.

واژگان کلیدی : ولایت فقیه - ژئوپلیتیک - تشیع - ژئوپلیتیک شیعه - انقلاب اسلامی ایران